

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

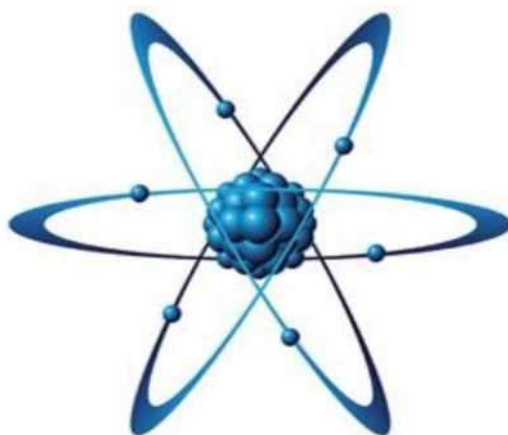
**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**« АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ »**

Міністерство освіти і науки України
Уманський національний університет садівництва (Україна)
Господарча академія ім. Д. А. Ценова (Болгарія)
Мазовецький Державний Університет в Плоцьку (Польща)
Університет Південної Богемії в Чеських Будейовіцах (Чеська республіка)
Академія імені Якуба з Парадижа (Польща)

**МАТЕРІАЛИ VIII
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ»**

Умань – 2021

Список використаних джерел

1. Ляшенко Г. В. Практикум з агрокліматології. Навчальний посібник. Одеса: ТЕСС. 2014. 150 с.
2. Кельчевская Л. С. Методы обработки наблюдений в агроклиматологии. Методическое пособие. Л.: Гидрометиздат, 1971. 216 с.
3. Методи оцінки і районування мікрокліматичної мінливості радіаційно-теплових ресурсів України для оптимізації розміщення сільськогосподарських культур / Під ред. М. І. Кульбиди, З.А. Міщенко. Київ: УкрГМЦ, 2004. 111 с.
4. Методические указания «Статистические методы расчета биологического минимума температур для развития растения»: В. В. Капелюш, В. Н. Сытов. Одесса ОГМИ, 1986. 20 с.

ДИНАМІКА ВРОЖАЇВ КАРТОПЛІ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

¹ЛЯШЕНКО Г. В., доктор географічних наук, професор

²ДАНІЛОВА Н. В., кандидат географічних наук, ст. викладач

²БРЕНІНГ М. А., здобувач рівня вищої освіти

²БАРАБАШ К. А., здобувач рівня вищої освіти

¹Інститут виноградарства і виноробства імені В.Є. Таїрова

²Одеський державний екологічний університет

Картопля (*Solanum tuberosum* L.) – найдавніша культура на земній кулі. Роль картоплі в рішенні національної і світової продовольчої проблеми велика, оскільки вона є однією з найбільш важливих продовольчих культур, які визначаються високими поживними властивостями і продуктивністю. Велике значення має картопля і в якості сировини для переробної галузі: виробництва крохмалю, клею, патоки, спирту, декстрину, глюкози. З картоплі виготовляють лаки, штучний шовк, ліки, використовують у парфумерній промисловості та ін. Картопляний крохмаль використовується в текстильній, консервній, м'ясо-молочній, паперовій, хімічній, сталеливарній та інших галузях. Крім того, картопля належить до тих культур, які можна вирощувати від тропіків до арктичного поясу. Раніше високоприбуткова, сьогодні картопля невиправдано витісняється з полів господарств через її збитковість і не конкурентоспроможність.

Особливістю сучасного ринку картоплі є різке скорочення обсягів виробництва на сільгоспдприємствах і зростання її в господарствах населення (до 97 % валового збору культури в країні), що не вирішує проблему повного задоволення потреб переробки, оскільки виробництво носить дрібнотоварний характер і направлено на самозабезпечення населення.

Від правильного планування та прогнозування врожайності багато в чому залежать такі показники, як собівартість, продуктивність праці та рентабельність. Для оцінки урожайності сільськогосподарських культур у

різних регіонах або прогнозування тенденції врожайності на найближчі роки у практиці агрометеорології найчастіше застосовують два методи – найменших квадратів і гармонійних ваг.

Метод гармонійних ваг вперше був запропонований З. Хельвігом. Пізніше цей метод отримав подальший розвиток у дослідженнях А. А. Френкеля, А. М. Польового та інших. Основна ідея методу гармонійних ваг (*МГВ*) полягає в тому, що в результаті зважування певним чином окремих спостережень, пізнішим спостереженнями часового ряду, тобто більш пізнім спостереження, надається більша вага через більш високий коефіцієнт. За цим методом через цей коефіцієнт можна враховувати зміну сортименту на більш врожайний.

Один з головних чинників підвищення та стабілізації врожайності картоплі – підбір оптимального сортименту для кожного регіону. Тому у виробництві повинні використовуватися сорти з високою адаптивністю до абіотичних факторів середовища та стійкістю до шкідників і хвороб.

Проведено аналіз динаміки врожайності картоплі в Вінницькій області за 30 років – з 1987 по 2016 рік. Врожайність картоплі за 30-ти річний період коливалася від 7,3 до 18,9 ц/га. Вирівняний рівень урожайності на початку досліджуваного періоду склав 11,2 т/га, а наприкінці збільшився на 5,9 т/га і склав 17,1 т/га.

Найменші урожаї були зібрані в 1987, 1988, 1990, 1995, 1997, 1998, 2001, 2002 та 2007 рр. – відповідно 11,2, 7,3, 10,2, 10,3, 10,2, 8,7, 10,1, 10,5 та 10,4 т/га. Найгіршими були 1988 та 1999 роки.

Між тим відомо, що біологічні можливості культури дозволяють отримувати набагато більші урожаї. Для цього необхідно ретельно враховувати перебіг агрометеорологічних умов під час вирощування картоплі. Так, за сприятливих агрометеорологічних умов в окремі роки урожайність картоплі досягала 17,1–18,9 т/га – у 2011, 2014, 2015 та 2016 роках було зібрано найбільш високі урожаї – 17,5, 18,9, 17,1 та 17,1 т/га відповідно.

Встановлено, що з 2008 року спостерігається поступове підвищення врожайності, що свідчить про поліпшення культури землеробства за цей період. Так, наприклад, у 2007 р. урожайність картоплі становила 10,4 т/га, а з 2008 до 2016 вона виросла до 15,2–18,9 т/га, що вище на 4,8–8,5 т/га від попереднього періоду.

В 15 роках із 30 спостерігалися сприятливі погодні умови, що дало можливість отримати збільшення урожаю від 0,15 до 3,48 т/га. В найбільш сприятливі за агрометеорологічними умовами додатне відхилення склало 3,19 т/га, а в 1993 році воно склало 3,48 т/га.

В інші роки погодні умови негативно вплинули на врожай, що виразилося у від'ємному відхиленні урожаю від тенденції – від -0,17 до -4,02 т/га. Найбільш несприятливими були роки 1988, 1991 та 2007 з від'ємним відхиленням -0,4, -0,41 і -0,3 т/га відповідно.

Список використаних джерел

1. Шпаар Д., Быкин А., Дрегер Д. Картофель. Монография. Минск: Орех, 2004. 465 с.
2. Картофелеводство: сб. науч. тр. / РУП «Науч.-практ. центр Нац. акад. наук Беларуси по картофелеводству и плодоовощеводству»; редкол.: С. А. Турко (гл. ред.) [и др.]. Минск, 2018. Т. 26. 312 с.
3. Осипчук А. А. Результаты та завдання селекції картоплі в Україні. Картоплярство. К.: Аграрна наука, 2002. Вип. 31. С. 15–21.
4. Полевой А. Н. Прикладное моделирование и прогнозирование продуктивности посевов. Л.: Гидрометеиздат, 1988. 319 с.
5. Полевой А. Н. Теория и расчет продуктивности сельскохозяйственных культур. Л.: Гидрометеиздат, 1983. 175 с.

ЗАЛЕЖНІСТЬ ПРОДУКТИВНОСТІ БУРЯКУ ЦУКРОВОГО ВІД УДОБРЕННЯ ТА ПЕРЕДПОПЕРЕДНИКІВ У ПОЛЬОВІЙ СІВОЗМІНІ

МАРТИНЮК А. Т., кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Уманський національний університет садівництва

Урожайність та якість коренеплодів буряку цукрового залежать від рівня родючості ґрунту, попередників у сівозміні та системи удобрення.

Система удобрення в сівозміні направлена на створення оптимального режиму живлення рослин. Вона базується на фізіологічній потребі рослин в елементах живлення, враховує природно-кліматичні умови, роль попередника та передпопередника, дію та післядію мінеральних і органічних добрив. Тому виникає потреба у проведенні протягом тривалого часу стаціонарних польових дослідів. Вони дають можливість більш об'єктивно оцінити доцільність і ефективність застосування удобрювальних засобів у конкретних ґрунтово-кліматичних умовах за різного рівня ресурсозбереження в господарстві.

Дослідження з вивчення впливу різних систем удобрення та передпопередників у польовій сівозміні на продуктивність буряку цукрового проводили в тривалому стаціонарному досліді кафедри агрохімії і ґрунтознавства Уманського національного університету садівництва, закладеному в 1964 році.

Ґрунт дослідного поля – чорнозем опідзолений важкосуглинковий, який характеризується низькою забезпеченістю азотом легкогідролізованих сполук (за методом Корнфілда) та середньою – рухомих сполук фосфору і калію (за методом Чирикова).

У досліді вивчаються три системи удобрення: мінеральна, органічна та органо-мінеральна. Дози добрив скориговані по азоту і складають за мінеральної системи удобрення 90 кг/га, що еквівалентно 18 т/га гною за органічної та 9 т/га гною + $N_{45}P_{68}K_{36}$ за органо-мінеральної систем удобрення.